وەقایعی کوردستان

ڕۆژنامەی ڕەسمیی هەرێمی کوردستانە - وەزارەتی داد دەری دەکات

ژمارە (٢٨٠)ساڵی بیست و یەکەم ٢٨ نیسان ٢٠٢٢ ز. ٨ گوڵان ٢٧٢٢ی کوردی ٢٧ ڕەمەزان ١٤٤٣ کۆچی

282

یاسای ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٢ ل ١
یاسای چەك لە هەرێمی کوردستان - عێراق

بڕیاری ژمارە (١٤٥)ی ساڵی ٢٠٢٢ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ل ١١
هەڵپەساردنی وەرگرتنی رەسمی باج و گومرگی وە کارکردن بەمەرجی مۆڵەتی هاوردەکردنی ئاژەڵ

ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٢ وەزارەتی ناوخۆ ل ١٢
ڕێنمایی دیاری کردنی شێواز و قەبارە و ڕەنگ و ناوەڕۆکی تابلۆی ئۆتۆمبێل لە هەرێمی کوردستان

ڕێنمایی ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٢٢ وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو ل ١٨
تایبەت بە پێدانی مۆڵەتی دامەزراندنی پرۆژەی خانووی پلاستیکی

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٢وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی ل ٢١
تایبەت بە پێدانی چیمەنتۆ بۆ هاووڵاتیانی پارێزگاکانی هەرێمی کوردستان

بەیانی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٢ وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی ل ٢٤

ناونیشان: هەولێر - چوارڕیانی فرەنسوا میتران - باڵەخانەی وەزارەتی داد
تەلەفۆن: ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥٠٨ - ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥٠٧ - ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥١٤

Address: Franswa Metran Cross
www.gov.krd/moj , www.yasaii.info

وقائع كوردستان

الجريدة الرسمية لأقليم كـوردسـتان - تصـدر مـن قبـل وزارة العـدل

العدد (٢٨٢) الحادي والعشرون | ٢٨ نيسان ٢٠٢٢م. | ٨ گولان ٢٧٢٢ك. | ٢٧ رمضان ١٤٤٣ هـ.

282

قانون رقم (٢) لسنة ٢٠٢١ ص ٢٥

قانون الأسلحة في إقليم كوردستان – العراق

فهرست المواضيع باللغة الكوردية فقط

قرار رقم (١٤٥) لسنة ٢٠٢٢ رئاسة مجلس الوزراء ص ٤

تعليمات رقم (٢) لسنة ٢٠٢٢ وزارة الداخلية ص ١١

تعليمات رقم (٣) لسنة ٢٠٢٢ وزارة الزراعة والموارد المائية ص ١٨

تعليمات رقم (١) لسنة ٢٠٢٢ وزارة التجارة والصناعة ص ٢١

بيان رقم (١) لسنة ٢٠٢٢ وزارة الأوقاف والشؤون الدينية ص ٢٤

No: 282 Date: April 28, 2022 Vol: 21

The Weekly Formal Newspaper of Kurdistan Region , Published by Ministry of Justice

العنوان - أربيل - تقاطع فرانسوا ميتران - بناية وزارة العدل
تلفون: ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥٠٨ - ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥٠٧ - ٠٦٦ ٢٢٤ ٥٥١٤

Address: Franswa Metran Cross
www.gov.krd/moj , www.yasaii.info

کۆماری عێراق

هەرێمی کوردستان

سەرۆک

بڕیار

ژمــارە (٨)ی ساڵی ٢٠٢٢

بەپێـی ئەو دەسـەڵاتەی پێمانـدراوە لە بـڕگەی (یەکەم)ی مـاددەی (دەیەم) لە یاسـای سـەرۆکایەتیی هەرێمـی کوردسـتان ژمـارە (١)ی سـاڵی ٢٠٠٥ی هەمـوارکراو و پاڵپشـت بە یاسـاکاریی پەرلەمـانی کوردستان کە لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (١)ی رۆژی ٢٠٢٢/٣/١ کردوویەتی، بڕیارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٢

یاسای چەک لە هەرێمی کوردستان - عێراق

ماددەی (١):

بـۆ مەبەسـتی حوکمەکـانی ئەم یاسـایە، زاراوە و دەسـتەواژەکانی خـوارەوە ماناکـانی بەرامبەریـان دەگەیەنن:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان - عێراق.

دووەم: ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم.

سێیەم: وەزارەت: وەزارەتی ناوخۆی هەرێم.

چوارەم: وەزیر: وەزیری ناوخۆی هەرێم.

پێنجەم: چـەکـی ئاگـرین: دەمانـچـە و تـفـەنـگی ئالی رێـژنـەکـار، کە قـەبـارەی فـیـشـەکـی لـە (٧,٦٢ × ٣٩) ملم زیاتر نەبێت، و بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە مـوڵەتی پێـدرابێت دەگـرێتەوە، جگە لەو دەمانچـانەی لە یـاریە وەرزشـیەکاندا بەکـاردەهێنرێن و دەنگێـک بـۆ دەسـتپێکردنی یـارییەکە دروستدەکەن.

شەشەم :چەکی جەنگی: چەکی بەکارهێنراو لەلایەن هێزەکانی پێشمەرگە و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ، جگە لە وانەی لە بڕگەی (پێنجەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتوون، دەگرێتەوە.

حەوتەم: تفاق (عتاد): گولله و فیشەکی بەکارهاتوو لە چەکی ئاگرین و هەر پارچەیەک لە پارچەکـانی، دەگرێتەوە.

هەشتەم: تفـاقی جەنگـی: زەخیـرەی بەکارهـاتوو لە چەکـی جەنگـی و هەرپـارچەیەک لە پارچەکـانی، دەگرێتەوە.

نۆیەم: چەکی هێمایی: ئەو چەکەی بەبێ تفاق، بۆ جوانی، یادگاری یان وەک سیمبول هەڵدەگیرێت، لە نێویانـدا چەکـی وەقفکـراو یـان ئەوانەی لە شـوێنە پیرۆزەکـان و مۆزەخـانە گشـتییەکان یـان تایبەتەکاندا، هەڵدەگیرێن.

دەیەم: دەسەڵاتی مۆڵەتدان: وەزیر، یان هەر کەسێک کە بۆ پێدانی ئەو مۆڵەتانەی لەم یاسایەدا هاتوون، ڕایدەسپێرێت.

یازدەیەم: مۆڵەت: ئەو ڕێگەپێدانەی کە بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەدرێت.

ماددەی (٢):

یەکەم: هاوردەکردن یان هەناردەکرن، دەستداریی، ژێردەستبوون، هەڵگرتن، دروستکردن، چاککردنەوە، گواستنەوە، ڕادەستکردن، وەرگرتن یان بازرگانی پێوەکردنی چەکی جەنگی، تفاق یان پارچەکانی، تەنها بە ڕێگەپێدانی هەردوو وەزارەتی ناوخۆ و پێشمەرگە، بۆ پێداویستی دەزگاکانیان، دەبێت.

دووەم: هاوردەکردن، دەستداریی، ژێردەستبوون، هەڵگرتن، دروستکردن، چاککردنەوە، فرۆشتن، گواستنەوە، ڕادەستکردن، وەرگرتنی یان بازرگانی پێوەکردنی چەکی بێدەنگ، تفاق یان پارچەکانی، قەدەغەیە.

ماددەی (٣):

یەکەم: دەستداریی، هەڵگرتن، فرۆشتن، دەستاودەست پێکردن یان چاککردنەوەی چەکی ئاگرین تەنها بە مۆڵەت دەبێت.

دووەم:

١- کردنەوەی شوێنی تایبەت بە کڕین و فرۆشتن یان چاککردنەوەی چەکی ئاگرین و پارچە و تفاقیان، ئەوانەی مولکی هاووڵاتیانن و لە ناوخۆدا هەن، تەنها بە مۆڵەت دەبێت.

٢- مۆڵەتدار و بە دەستداریی یان هەڵگرتنی چەکی ئاگرین، مافی هەیە چەکە مۆڵەتپێدراوەکەی لەو شوێنەی کە لە خاڵی (١)ی ئەم بڕگەیەدا هاتووە بۆ فرۆشتن بخاتەڕوو.

ماددەی (٤):

یەکەم: جۆرەکانی مۆڵەت:

١- مۆڵەتی دەستداریی چەکی ئاگرین و تفاقی.

٢- مۆڵەتی هەڵگرتنی چەکی ئاگرین و تفاقی.

٣- مۆڵەتی چاککردنەوەی چەکی ئاگرین.

٤- مۆڵەتی کردنەوەی شوێنی کڕین و فرۆشتنی چەکی ئاگرین و تفاقی.

دووەم: ئەو مۆڵەتانەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتوون:

١- تەنها ئەو کەسەی کە بەناویەوە دەرچووە بەکاریدەهێنێت.

٢- بۆماوەی (١) یەک ساڵ بەرکاردەبێت، جگە لە مۆڵەتی هاتوو لە خاڵی (١) لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە کە بۆ ماوەی (٢) دوو ساڵە.

٣- بۆ ڕەسمی هاتوو لە خشتەی هاوپێچی ئەم یاسایەدا، ملکەچ دەبن.

سێیەم: مۆڵەتەکانی هاتوو لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیە و ڕێکارەکانی پێدانیان بە ڕێنماییەک ڕێکدەخرێن کە لەلایەن وەزیرەوە دەردەچێت.

ماددەی (٥):

یەکەم: دەسەڵاتی مۆڵەتدان، مۆڵەتی دەستداریی یان هەڵگرتنی چەکی ئاگرین و تفاقی دەدات، لە دوای هەبوونی ئەم مەرجانەی خوارەوە لەکەسی داواکاردا:

١- عێراقی بێت و دانیشتووی هەرێم بێت.

٢- تەمەنی لە (٢١) بیست و یەک ساڵ کەمتر نەبێت.

٣- ڕەوشت چاک و ناوبانگ و ڕەفتار باش بێت.

٤- بە جینایەتێکی ناسیاسی یان کەتنێکی ئابڕوبەر حوکم نەدرابێت.

٥- لە ڕووی جەستەیی و عەقڵی و دەروونیەوە شیاوی دەستداریی و هەڵگرتنی چەک بێت، ئەمەش بە ڕاپۆرتێک لەلایەن لیژنەیەکی پزیشکی فەرمییەوە پشتڕاستکرابێتەوە.

٦- لە ڕووی تەکنیکیەوە بۆ هەڵگرتنی چەکی ئاگرین شیاوبێت، بەپێی تاقیکردنەوەیەک کە دەسەڵاتی مۆڵەتدان دیاریدەکات .

٧- چەکەکەی بەشێوەیەکی ڕەوا دەستخستبێت و پاساوێکی ڕەوای بۆ دەستداریی و هەڵگرتنی چەک هەبێت.

دووەم: داواکاری نوێکردنەوەی مۆڵەت لە ماوەی (٣٠)سی ڕۆژ بەر لە ڕێکەوتی بەسەرچوونی، پێشکەش بە دەسەڵاتی مۆڵەتدان دەکرێت.

سێیەم: دەسەڵاتی مۆڵەتدان دەتوانێت هەردوو مۆڵەتی دەستداریی و هەڵگرتنی دەمانچە و تفەنگ بداتە یەک کەس.

چوارەم: وەزیر جۆر و بڕی تفاقی ڕێگەپێدراو بە ڕێنماییەک دیاریدەکات.

ماددەی (٦):

یەکەم: مۆڵەتی چەکی ئاگرین لەم بارانەی خوارەوەدا بە هەڵوەشاوە دادەندرێت:

١- مردنی خاوەن مۆڵەت.

٢- لەدەستدانی یەکێک لەو مەرجانەی کە لە بڕگەی (یەکەم)ی ماددەی (٥)ی ئەم یاسایەدا هاتوون.

٣- دەرچوونی بڕیارێک لە دادگای تایبەتمەند بە دەست بەسەرداگرتنی چەکە ئاگرینەکە.

٤- دەرچوونی چەکە ئاگرینەکە وتفاقەکەی لە دەستداریی کەسی مۆڵەتدراو بۆ کەسێکی دیکەی مۆڵەتدراو.

دووەم:

١- پێویستە لەسەر کەسی مۆڵەتدراو، لە حاڵەتی هەڵوەشاندنەوەی مۆڵەتەکەیدا، چەکەکەی ڕادەستی نزیکترین بنکەی پۆلیس لە شوێنی نیشتەجێبوونی بکات، بەرامبەر وەرگرتنی پسوولەیەکی فەرمی.

٢- ئەو کەسەی مولەتەکەی هەڵدەوشێتەوە، دەتوانێت لە ماوەی (١٨٠) سەد و هەشتا ڕۆژدا، ڕەفتار بەچەک و تفاقەکەی بکات، بە فرۆشتن بێت یان بە هەر ڕەفتارێکی دیکەی یاسایی.

٣- لە دوای کۆتایی هاتنی ئەو ماوەیەی کە لە خاڵی (٢)ی ئەم بڕگەیەدا هاتووە، دەسەڵاتی مۆڵەتدان مافی هەیە چەک و تفاقەکە بۆ بەرژەوەندی دەستدارەکەی بەپێی حوکمەکانی یاسا بفرۆشێت، وبڕی بەرامبەرەکەی ڕادەست بکاتەوە.

سێیەم: لە دوای مردنی مۆڵەتدراو ئەوا:

١- پێویستە میراتگرانی یان ئەوانەی شوێنی دەگرنەوە، مۆڵەتەکە بە مەبەستی ئاماژە لەسەرکردن لەسەری ڕادەستی دەسەڵاتی مۆڵەتدان بکەن، و ئەو ڕێکارانەی لە هەردوو خاڵی (١، ٢)ی بڕگەی (دووەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتوون، جێبەجێ بکەن.

٢- دەسەڵاتی مۆڵەتدان لە باری فرۆشتنی چەکەکەدا، بڕی بەرامبەرەکەی بۆ دادگای تایبەتمەند دەنێرێت، بە مەبەستی پاکتاوکردن و دابەشکردنی لەسەر کەسانی شایستە.

ماددەی (٧):

یەکەم: ئەم کەسانەی لای خوارەوە لە مۆڵەتی دەستداریی و هەڵگرتنی چەکی ئاگرین و تفاقەکەی بەدەردەکرێن:

١- سەرۆکی هەرێم وجێگرەکانی.

٢- سەرۆکی پەرلەمان و جێگرەکەی و سکرتێر و ئەندامانی پەرلەمان.

٣- سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران و جێگرەکەی و وەزیرەکان و ئەوانەی لەپلەی ئەواندان.

٤- سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەریی و دادوەران و ئەندامانی داواکاری گشتی و لێکوڵەرە دادوەرییەکان.

٥- ئەندامانی هەردوو نێردەی دیبلۆماسی و قونسوڵگەریی، ئەوانەی کە لە عێراق و هەرێم کاردەکەن، بەپێی ڕێسای مامەڵەی هاوشێوە.

٦- فەرمانبەرانی پلە تایبەت و سەرۆکی یەکە کارگێڕییەکان.

دووەم: ئەوانەی لە بڕگەی (یەکەم)ی ئەم ماددەیەدا هاتوون مافی دەستداریی و هەڵگرتنی چەکیان لە دوای خانەنشینکردنیان دەمێنێت، بەو مەرجەی بەڵگەنامەیەکی بێ بەرامبەریان بۆ ڕێکبخرێت هەتا لە ژیاندا ماون.

ماددەی (٨):

یەکەم: ئەفسەر و کارمەندی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ، و ئەفسەر و پێشمەرگە لە وەزارەتی پێشمەرگە، لە کاتی ئەرک و فەرماندا، دەتوانن چەکی ئاگرین و تفاق دەستدار بکەن یان هەڵبگرن.

دووەم: پێویستە کارمەندی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ و پێشمەرگە، لە دوای کۆتایی هاتنی ئەرکەکانیان، چەکەکانیان ڕادەستی شوێنی هەڵگرتنیان (جبەخانە) بکەن.

ماددەی (٩):

یەکەم: ئەگەر مۆڵەتدراو بە دەستداریی و هەڵگرتنی چەکی ئاگرین، هەواڵی بزربوون یان لەناوچوونی مۆڵەتەکەی یان بزربوونی ئەو چەکەی مۆڵەتەکەی پێدراوە، بدات، ئەوا پێویستە دەسەڵاتی مۆڵەتدان داوا لە پۆلیس بکات لەم بارەیەوە لێکۆڵینەوە ئەنجام بدات.

دووەم: ئەگەر بزربوون یان لە ناوچوونی مۆڵەت سەلمێندرا، ئەوا مۆڵەتێکی نوێ دەدرێتە خاوەنەکەی وەک جێگرەوەی بزربووەکە، و هەمان ژمارەی مۆڵەتی پێشووی لەسەر دەبێت، و هەمان ئەو زانیارییانەی تیایدا هاتبوون لە خۆ دەگرێت، بەرامبەر بە ڕەسمێک کە دووهێندەی ڕەسمی پێدانی مۆڵەت بێت.

سێیەم: ئەگەر بزربوون یان لە ناوچوونی چەکی ئاگرین سەلمێندرا، ئەوا پێویستە دەستدارەکەی مۆڵەتەکە ڕادەستی دەسەڵاتی مۆڵەتدان بکاتەوە بۆ هەڵوەشاندنەوەی، و لە دوای تێپەڕبوونی (١) یەک ساڵ بەسەر ڕێکەوتی بزربوون یان لەناوچوونەکە، سەرلەنوێ مۆڵەتی چەکی پێدەدرێتەوە.

چوارەم: ئەگەر دەرکەوت هەواڵدان بە بزربوون یان لە ناو چوونی مۆڵەت یان بزربوونی چەک ڕاست نییە، ئەوا پێویستە دەسەڵاتی مۆڵەتدان، مولەتدراو ڕەوانەی دادوەری لێکۆڵینەوە بکات بۆ گرتنەبەری ڕێکاری یاسایی، و پێویستە دادگاش لەکاتی حوکمدان بە تاوانبارکردنی هەواڵدەر دەسەڵاتی مۆڵەتدان ئاگاداربکاتەوە و لەم بارەشدا مۆڵەتەکە بە هەڵوەشاوە دادەندرێت.

ماددەی (١٠):

وەزیر دەتوانێت بە بڕیارێك لە هەر بارێکی پێویستدا، مۆڵەتەکانی دەستداریی و هەڵگرتنی چەکی ئاگرین لە هەرێم یان لە بەشێکی ڕابگرێت، بۆ ئەو ماوەیەی کە لە بڕیارەکەدا دیاریدەکرێت.

ماددەی (١١):

بەدەر لە حوکمی خاڵی (١)ی بڕگەی (یەکەم) لە مادده (٥)ی ئەم یاسایە، وەزیر دەتوانێت مۆڵەتی دەستداریی و هەڵگرتنی چەک، بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە بداتە کەسی بیانی.

ماددەی (١٢):

یەکەم: هەرکەسێک لە ماوەی (٦٠) شەست ڕۆژ لە دوای بەرکاربوونی ئەم یاسایە، هەواڵبدات لەسەر دەستداریی چەکێکی بێ مۆڵەت، لە سزا دەبوردرێت، و دەسەڵاتی مۆڵەتدان دەتوانێت بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە مۆڵەتی پێبدات.

دووەم: لە حاڵەتی ڕەزامەندینەدان بە پێدانی مۆڵەت، ئەوا چەکەکە بۆ بەرژەوەندی دەستدارەکەی بەزیاد کردنی ئاشکرا لەلایەن دەسەڵاتی مۆڵەتدانەوە دەفرۆشرێت.

ماددەی (١٣):

یەکەم: هەر کەسێک قاچاغچییەتی بە چەکی ئاگرین، تفاق یان پارچەکانی بکات، دروستی بکات یان بەبێ مۆڵەت بازرگانی پێوە بکات، ئەوا بە زیندانیکردن بۆ ماوەیەک کە لە (١٠) دە ساڵ زیاتر نەبێت، سزا دەدرێت.

دووەم: هەر کەسێک قاچاغچییەتی بە چەکی جەنگی، تفاق یان پارچەکانی بکات، یان دروستی بکات یان بازرگانی پێوە بکات ئەوا بە زیندانیکردن بۆ ماوەیەک کە لە (١٠) دە ساڵ کەمتر نەبێت سزا دەدرێت.

سێیەم: لە حاڵەتەکانی هاتوو لە بڕگەی (یەکەم) و (دووەم)ی ئەم ماددەیەدا، ئەگەر تاوانەکە بە مەبەستی ئەنجامدانی کارێکی تیرۆرستی ئەنجامدرابێت، سزاکە دەبێتە زیندانیکردنی هەتاهەتایی یان لەسێدارەدان.

چوارەم:

١- هەر کەسێک تاوانی کوشتن بە چەکێکی بێدەنگ ئەنجامبدات، ئەوا بە لە سێدارەدان سزادەدرێت.

٢- هەر کەسێک یەکێک لەو کردەوانەی لە بڕگەی (دووەم)ی ماددەی (٢)ی ئەم یاسایەدا هاتوون ئەنجامبدات، ئەوا بە زیندانی هەتاهەتایی سزادەدرێت.

ماددەی (١٤):

یەکەم: دادگا حوکم بەو سزایانەی لە ماددەی (١٣)ی ئەم یاسایەدا هاتوون دەدات، سەرباری ئەو پێبژاردنانەی فەرمانگە گومرگییەکان بەپێی یاسای گومرگی بەرکار لە هەرێم دەیسەپێنن.

دووەم: ئەگەر دادگا حوکم بدات، بە سزایەک لەو سزایانەی کە لە هەردوو ماددەی (١٣) و (١٥)ی ئەم یاسایەدا هاتوون، ئەوا پێویستە لە هەمان کاتدا حوکم بە دەست بەسەرداگرتنی چەکەکە و مۆڵەتەکەی و تفاقەکەی و هەر هۆکارێکی گواستنەوە کە لە ئەنجامدانی تاوانەکەدا بەکارهێنراوە بدات، لەگەڵ ڕەچاوکردنی حاڵەتی خاوەن هۆکاری گواستنەوەی نیازپاک، جگە لەو دۆسیە گومرگییانەی کە فەرمانگەکانی گومرگ تایبەتمەندن بەسەپاندنی سزای دەستبەسەرداگرتن تێیاندا.

سێیەم:

١- ئەگەر دەسەڵاتی گومرگیی تایبەتمەند بڕیاریدا بە دەستبەسەرداگرتنی چەکی جەنگی قاچاغ، تفاق یان پارچەکانی یان تفەنگی ئاسایی قاچاغ، تفاق یان پارچەکانی، و بڕیارەکە پلەی بنبڕی وەرگرت، ئەوا چەکی سووک دەبێتە موڵکی وەزارەت، و چەکی مامناوەند و قورس دەبێتە موڵکی وەزارەتی پێشمەرگە، لەگەڵ پێدانی پاداشت بەو هەواڵدەرانەی بەشداربوون لە ئاشکراکردنی تاوانەکە بەپێی یاسا.

٢- ئەگەر دادگای تایبەتمەند بڕیاریدا بەدەست بەسەرداگرتنی چەکی جەنگی بەقاچاغ نەبردراو، تفاق یان پارچەکانی، و بڕیارەکە پلەی بنبڕی وەرگرت، ئەوا ئەو چەکانەی باسکراون، و تفاق و پارچەکانیان دەبنە موڵکی وەزارەتی پێشمەرگە.

٣- ئەگەر دادگای تایبەتمەند بڕیاریدا بەدەست بەسەرداگرتنی چەکی ئاگرینی بەقاچاغ نەبردراو، تفاق یان پارچەکانی، و بڕیارەکە پلەی بنبڕی وەرگرت، ئەوا دەبنە موڵکی وەزارەت.

چوارەم:

١- لە کاتی دۆزینەوەی چەکی جەنگی، تفاق و پارچەکانی و تفەنگی ئاسایی قاچاغ و دەمانچەی قاچاغ و تفاق و پارچەکانیان، بە نزیکترین لایەنی سەربازی دەسپێردرێن، و لایەنی سەربازیش هەرکات پێویستی بوو ئەم چەکانە دەهێنێتە بەردەم لایەنی تایبەتمەند بۆ تێڕوانین لە دۆسیەکە.

٢- لەکاتی دۆزینەوەی چەکی ئاگرینی بە قاچاغ نەبردراو، تفاق و پارچەکانی، ئەوا بەنزیکترین بنکەی پۆلیس، لەو ناوچەیەی کە چەکەکانی تێدا دۆزرانەتەوە، دەسپێردرێن، بەو مەرجەی بنکەی پۆلیس هەرکات پێویست بوو ئەم چەکانە بهێنێتە بەردەم دادگا یان دەسەڵاتی گومرگی تایبەتمەند بە تیرِوانین لە دۆسیەکە.

ماددەی (١٥):

یەکەم: هەرکەسێک بەبێ مۆڵەتی دەسەڵاتی مۆڵەتدان، دەستداریی چەکێکی ئاگرین یان تفاقی بکات، هەڵیبگرێت، بیفرۆشێت، چاکیبکاتەوە یان دەستاودەستی پێوە بکات، ئەوا بەبەندکردن بۆ ماوەیەک کە لە (١) یەک ساڵ کەمترنەبێت و لە (٣) سێ ساڵ زیاتر نەبێت، و بە پێژاردنێک کە لە (٢،٠٠٠،٠٠٠) دوو ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و لە (٥،٠٠٠،٠٠٠) پێنچ ملیۆن دینار زیاترنەبێت، سزا دەدرێت.

دووەم: هەرکەسێک مۆڵەتدراو بێت بە هەڵگرتنی چەکی ئاگرین، و لە کاتی بەشداریکردنی لە خۆپیشاندان یان گردبوونەوە هەڵیبگرێت، ئەوا بە بەندکردن بۆ ماوەیەک لە (٣) سێ ساڵ کەمتر نەبێت و بەپێژاردنێک لە (٥،٠٠٠،٠٠٠) پێنج ملیۆن دینار کەمتر نەبێت و لە (١٠،٠٠٠،٠٠٠) دە ملیۆن دینار زیاتر نەبێت، سزا دەدرێت، و سزایەکە دەبێتە زیندانیکردن بۆ ماوەیەک کە لە (٧) حەوت ساڵ زیاتر نەبێت ئەگەر چەکەکەی بەبێ مۆڵەت هەڵگرتبێت.

ماددەی (١٦):

یەکەم:

١- ئەگەر مۆڵەتدراو داواکاریی نوێکردنەوەی مۆڵەتی دەستداریی یان هەڵگرتنی چەکەکە، لەو ماوەیەی کە لە برِگەی (دووەم)ی ماددەی (٥)ی ئەم یاسایەدا هاتووە، بەبێ بوونی پاساوێکی رِەوا، پێشکەش نەکات، بە پێبژاردنێک بە برِی (٣٠٠،٠٠٠) سێ سەد هەزار دینار سزادەدرێت.

٢- ئەگەر ماوەی هاتوو لە برِگەی (دووەم)ی ماددەی (٥) ی ئەم یاسایە کۆتایی هات، و مۆڵەتپێدراو داواکاریی نوێکردنەوەی مۆڵەتی بەبێ بوونی پاساوێکی رِەوا پێشکەش نەکرد، سەرباری لێوەرگرتنەوەی مۆڵەتەکەی، جارێکی تر مۆڵەتی پێنادرێتەوە.

دووەم:

١- ئەگەر مۆڵەتدراو بە چاککردنەوەی چەکی ئاگرین، لەو ماوەیەی کە لە برِگەی (دووەم)ی ماددەی (٥)ی ئەم یاسایەدا هاتووە، داواکاریی نوێکردنەوەی مۆڵەتەکەی پێشکەشی دەسەڵاتی مۆڵەتدان نەکات، بە پێبژاردنێک بەبرِی (٧٥٠،٠٠٠) حەوت سەد و پەنجا هەزار دینار سزا دەدرێت.

٢- لە حاڵەتی پێشکەش نەکردنی داواکاری نوێکردنەوەی مۆڵەت تا ئەو کاتەی ماوەکەی بەسەردەچێت، ئەوا شوێنکارەکەی دادەخرێت، و رِێگەی پێنادرێت بۆ ماوەی (٣) سێ مانگ کاربکات، و ئەگەر لەو ماوەیەدا لە سەرپێیچەکەی بەردەوام بێت، ئەوا بەشێوەی هەمیشەیی شوێنی کارەکەی دادەخرێت و مۆڵەتەکەشی بە هەڵوەشاوە دادەندرێت.

سێیەم:

١- ئەگەر مۆڵەتـــدراو بە کـــردنەوەی شـــوێنی کـــڕین و فرۆشـــتنی چەک، لەو مـــاوەیەی کە لە بـــڕگەی (دووەم)ی مـــاددەی (٥)ی ئەم یاســـایەدا هـــاتووە، داواکـــاریی نـــوێکردنەوەی مۆڵەتەکەی پێشکەشی دەسەڵاتی مۆڵەتدان نەکات، بە پێبژاردنێک بەبڕی (١,٠٠٠,٠٠٠) یەک ملیۆن دینار سزا دەدرێت.

٢- لەحـاڵەتی پێشـکەش نەکردنـی داواکـاریی نـوێکردنەوەی مـۆڵەت تـا ئەو کـاتەی مـاوەکەی بەسەردەچێت، ئەوا شوێنکارەکە دادەخرێت، و ڕێگەی پێنادرێت بۆ ماوەی (٣) سێ مانگ کار بکات، و ئەگەر لەم ماوەیەدا لە سەرپێچیەکەی بەردەوام بێت، ئەوا بەشێوەی هەمیشەیی شوێنی کـارەکەی دادەخرێـت و مۆڵەتەکەشـی بە هەڵوەشـاوە دادەنـدرێت، و ئەو چەکـانەی لە شـوێنی کـارەکەدان و مـوڵکی خـاوەن مـۆڵەتن دەسـتیان بەسـەردا دەگیرێـت، و ئەو چەکانەشـی مـوڵکی کەسـانی دیـکەن، ئەگەر مۆڵەتـدراوبن ڕادەسـتی خاوەنەکانیـان دەکـرێنەوە، بە پـێچەوانەوە، بە زیادکردنی ئاشکرا لەلایەن دەسەڵاتی مۆڵەتدانەوە دەفرۆشرێن.

ماددەی (١٧):

هەرکەسێک جگە لە حوکمی ماددەکانی (١٣) و (١٥) و (١٦)، سەرپێچی حوکمەکانی دیکەی ئەم یاسایە بکات، ئەوا بە بەندکردن و بە پێبژاردنێک لە (٢٥٠,٠٠٠) دوو سەد و پەنجا هەزار دینار کەمتر نەبێت و لە (٥٠٠,٠٠٠) پێنچ سەد هەزار دینار زیاتر نەبێت یان بەیەکێک لەم دوو سزایانە، سزا دەدرێت.

ماددەی (١٨):

یەکەم: لە مـاوەی (١) یەك سـاڵ لە ڕێکەوتـی بەرکـاربوونی ئەم یاسـایەوە، بەرامـبەر قەرەبـوویەک کە ئەنجـوومەنی وەزیـران دیاریـدەکات، سـەرجەم جۆرەکـانی ئەو چەکە جەنگیـانەی کە لە دەسـتی کەس و لایەنەکاندان، لێیاندەسەندرێتەوە و دەبنە موڵکی وەزارەتی پێشمەرگە.

دووەم: پێویسـتە لەسـەر هاووڵاتیـان، ئەو چەکـانەی حوکمەکـانی ئەم یاسـایە دەیـانگرێتەوە، لەلای نزیکترین بنکەی پۆلیس یان لایەنی دیکەی تەرخانکراو تۆماربکەن، بە مەبەستی جێبەجێکردنـی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

سێیەم: وەزیر ڕێنمـایی لێسـەندنەوەی چەکە جەنگییەکـان و تۆمـارکردنی چەکە ئاگرینەکـان لە مـاوەی (٣٠) سی ڕۆژ لە ڕێکەوتی بەرکاربوونی ئەم یاسایە دەردەکات.

چوارەم: دەسەڵاتی مۆڵەتدان دەتوانێت مۆڵەتی دەستداریی یان هەڵگرتنی ئەو چەکانەی بەپێی بڕگەی (دووەم)ی ئەم مـاددەیە تۆمـارکراون، بـدات، لە کـاتی هـاتنەدی ئەو مەرج و ڕێکسـازییانەی لەم یاسایەدا هاتوون، بەپێچەوانەوە، دەکرێت دەسەڵاتی مۆڵەتدان ئەو چەکە ئاگرینە تۆمارکراوانەی کە مۆڵەتیان پێنادرێت بۆ بەرژەوەندی خاوەنەکانیان بفرۆشێت.

ماددەی (١٩):

وەزیــر ڕێنمــایی تــایبەت بە دەســتداریی و هەڵگرتنــی چەکــی بریـنــدارکار و چەکــی ڕووشــێنەر، گواســتنەوەیان، دروســتکردنیان، چاککردنەوەیــان، هاوردەکردنیــان یــان بازرگــانی پێوەکردنیــان، دەردەکات.

ماددەی (٢٠):

یەکەم: تۆمـارکردن و دەسـتداریی چەکـی هێمـایی بەپێـی ڕێپێـدانێک دەبێـت کە لەلایەن وەزیـرەوە دەدرێت تەنها بۆ یەک جار.

دووەم: ڕێکارەکانی پێدانی ئەو ڕێپێدانە بە ڕێنماییەک ڕێکدەخرێت کە وەزیر دەریدەکات.

سێیەم: هەر کەسـێک ڕێپێـدانی چەکـی هێمـایی بەپێـی حوکمەکـانی ئەم یاسـایە وەربگرێـت، و بـۆ مەبەستێکی جیاواز لە مەبەستەکانی هـاتوو لەم یاسـایەدا بەکاریبهێنێـت، چەکەکەی خەسـڵەتی هێمایی لە دەستدەدات.

ماددەی (٢١):

ئەو بـڕە پـارانەی لەو ڕەسـم و پێبژاردنـانەی لەم یاسـایەدا هـاتوون دەسـتدەکەون وەک داهاتێـک بـۆ گەنجیـنەی هەرێـم تۆمـار دەکـرێن، بەو مەرجەی ڕێـژەی (٣٠%) لەسـەدا سـی بـۆ وەزارەت تەرخـان بکرێت، بۆ مەبەستی پەرەپێدانی دامەزراوەکانی وەزارەت.

ماددەی (٢٢):

یاسـای چەک ژمـارە (١٦)ی سـاڵی ١٩٩٣ هەڵدەوشـێندرێتەوە، و ئەو ڕێنماییـانەی بەپێـی ئەو یاسـایە دەرچوون بەرکار دەمێننەوە ئەگەر ناکۆک نەبـن لەگەڵ حوکمەکـانی ئەم یاسـایە، تـاوەکو دەرچـوونی ئەو ڕێنماییانەی جێگەیان دەگرنەوە یان هەڵیاندەوەشێننەوە.

ماددەی (٢٣): کار بە دەقی هیچ یاسا یان بریارێک ناکرێت کە لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆک بێت.

ماددەی (٢٤): پێویستە لەسەر لایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی (٢٥): ئەم یاسـایە لە ڕێکەوتـی بڵاوکـردنەوەی لە ڕۆژنـامەی فەرمـی (وەقـایعی کوردسـتان)دا جێبەجێ دەکرێت.

هۆیەکانی دەرچوواندن

حوکمەکانی یاسای چەک ژمارە (١٦)ی ساڵی ١٩٩٣ لەگەڵ پێشهاتەکانی قۆناغی ئێستادا ناگونجێـت و، بەمەبەســتی ڕێکخســتنەوەی دەســتداریی و هەڵگرتنــی چەک و تفــاق و کــڕین و فرۆشــتن و چاکردنەوەیان لە سایەی ئەو گوڕانکاریانەدا، ئەم یاسایە دەرچووێندرا

نێچیرڤان بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان

هەولێر
١٧/ ٤ /٢٠٢٢

خشتەی ڕەسمەکان

وەزارەت ئەو ڕەسمانەی لەم یاسایەدا بڕیاردراون، بەپێی ئەم خشتەیەی خوارەوە وەردەگرێت:

١- (١٤٠,٠٠٠) سەد و چل هەزار دینار، ڕەسمی مۆڵەتی دەستداریی یان هەڵگرتنی چەکی ئاگرین و تفاقەکەی.

٢- (١٢٠,٠٠٠) سەد و بیست هەزار دینار، ڕەسمی نوێکردنەوەی مۆڵەتی دەستداریی یان هەڵگرتنی چەکی ئاگرین و تفاقەکەی.

٣- (٢,٠٠٠,٠٠٠) دوو ملیۆن دینار، ڕەسمی مۆڵەتی چاککردنەوەی چەکی ئاگرین و نوێکردنەوەی.

٤- (٦,٠٠٠,٠٠٠) شەش ملیۆن دینار، ڕەسمی مۆڵەتی کردنەوەی شوێنی کڕین و فرۆشتنی چەکی ئاگرین و نوێکردنەوەی.

٥- (٢٥,٠٠٠) بیست و پێنج هەزار دینار، ڕەسمی کارگێڕیی بۆ هەر داواکارییەک کە بەپێی ئەم یاسایە و ئەو ڕێنماییانەی بەپێی ئەم یاسایە دەرچوون، پێشکەش دەکرێت.

٦- (٥٠,٠٠٠) پەنجا هەزار دینار، ڕەسمی ڕێپێدانی چەکی هێمایی.

سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران
ژمارە: ٥٧٨٥ لە ٢٠٢٢/٤/١٧

بڕیاری ژمارە (١٤٥)ی ساڵی ٢٠٢٢

پشت بەست بە حوکمەکانی ماددەی (هەشتەم) لە یاسای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ژمارە(٣)ی ساڵی ١٩٩٢ هەمواركراو ، و ئاماژە بە کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە(٨٠) لە٢٠٢٢/٤/١٣، و لە پێناوی بەرگرتن لە گرانبوونی نرخی گۆشتی سوور لە بازاڕەکانی هەرێمی کوردستان ، و لەسەر پێشنیاری وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو ئەنجوومەنی وەزیران بڕیاری دا بە:

یەکەم: هەڵپەساردنی وەرگرتنی ڕەسمی باج و ڕەسمی گومرگی لەسەر ئاژەڵی هاوردەکراو تا کۆتایی مانگی ڕەمەزانی پیرۆزی ئەمساڵ.

دووەم: هەڵپەساردنی کارکردن بەمەرجی مۆڵەتی هاوردەکردن (اجازه الاستيراد) بۆ هاوردەکردنی ئاژەڵ بۆ ماوەی (١٨٠) سەد و هەشتا ڕۆژ بە ڕەچاوکردنی ئەم مەرجانەی خوارەوە:

١- جێبەجێکردنی سەرجەم ڕێنمایی و پشکنین و ڕێکارە ڤێتێرنەرییە کارپێکراوەکانی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لە هاوردەکردنی ئاژەڵ لە دەروازە سنوورییەکان وخاڵە گومرگییەکان

٢- هاوردەکردنی ئاژەڵی زیندوو بەپێی ئەم بڕیارە تەنها بۆ دابینکردنی گۆشتی سوور لە بازاڕەکانی هەرێمدا دەبێت بەپێی مەرج و ڕێنماییەکانی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو و ئەم بڕیارە هاوردەکردنی ئاژەڵ بۆ مەبەستی دیکە ناگرێتەوە.

٣- ڕەچاوکردنی دۆخی لەوەڕگا و کەمیی ئالیك و ماددەی عەلەفییەکان و گرانبوونی نرخەکانیان کە پێویستە بە شێوەیەك بێت کارنەکاتە سەر لەوەڕگای ئاژەڵی ناوخۆ.

٤- کاریگەریی نەرێنی نەبێت لەسەر سامانی ئاژەڵیی ناوخۆ.

سێیەم: وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو پێداچوونەوەی پێویست دەکات بە دەرئەنجامەکانی جێبەجێکردنی ئەم بڕیارە لە دوای تێپەڕبوونی (٦٠) شەست ڕۆژ بەسەر جێبەجێکردنیدا لە ڕێگای هەڵسەنگاندنی دەرئەنجامەکان لەو ماوەیەدا و بەرزکردنەوەی ڕاپۆرت و پێشنیاری پێویست بۆ ئەنجومەنی وەزیران لەلایەن وەزارەتەوە.

چوارەم: وەزارەتە پەیوەندیدارەکان ئەم بڕیارە جێبەجێ دەکەن و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

مەسرور بارزانی
سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە: ٨٣٠٧ لە ٢٠٢٢/٤/١٢

پاڵپشت بەو دەسەڵاتانەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦) ساڵی ٢٠٠٩ و بڕگەی (ت) لە بەشی (٣٦) لە یاسای هاتووچۆ ژمارە (٨٦) ساڵی ٢٠٠٤ بەرکار لە هەرێمی کوردستان بەیاسای ژمارە (٣٦) ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە دەرچوواندنی ئەم ڕێنماییە:

ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٢

ڕێنمایی دیاری کردنی شێواز و قەبارە و ڕەنگ و ناوەڕۆکی تابلۆی ئۆتۆمبێل لە هەرێمی کوردستان

ماددەی (١): پێناسەکان

مەبەست لەم دەستەواژانەی خوارەوە بۆ مەبەستی جێبەجێ کردنی ئەم ڕێنماییە ئەم مانایانە کە بەرامبەریان دیاری کراوە:-

١- **هەرێم**: هەرێمی کوردستان - عێراق .

٢- **وەزارەت**: وەزارەتی ناوخۆی حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٣- **وەزیر**: وەزیری ناوخۆی حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٤- **تابلۆی تۆماری ئۆتۆمبێل**: تابلۆیەکە کە لە کانزای ئەلمنیۆم دروست کراوە بە ماددەیەکی پلاستیکی شەوق دار ڕووپۆش کراوە بەپێی قەبارەیەکی دیاریکراو و لە شوێنی دیاریکراو لەپێشەوە و پاشەوەی ئۆتۆمبێل جێگیر دەکرێت .

٥- :(IRQ)کورتکراوی.(IRAQ)

٦- :(KR)کورتکراوی.(Kurdistan Region)

٧- **ژمارەی تابلۆی نایاب**: ئەو ژمارە تابلۆیەیە کە لە (یەك یان دوو یان سێ) ژمارە پێك دێت یان گشت ژمارەی تابلۆکە وەك یەکن، وە دوای ژمارە (٩٩٩٩٩) دەست پێ دەکات و بەپێی سیستەمی ئەلیکترۆنی تابلۆ جیا دەکرێنەوە.

٨- **سیستەمی ئەلیکترۆنی تابلۆ**: سیستەمێکە کە لە لایەن وەزارەت دیزاین کراوە بە مەبەستی گۆڕین و تەرخان کردنی تابلۆ بۆ ئۆتۆمبێل و جیاکردنەوەی تابلۆی نایاب.

ماددەی (٢):

مەبەست لە دەرکردنی ئەم ڕێنماییە ڕێکخستنی خەسڵەتەکانی تابلۆی تۆمارکردنی ئۆتۆمبێلەکانە کە لە بەڕێوبەرایەتیەکانی هاتووچۆی هەرێم تۆمار دەکرێن بەپێی ستاندەردی جیهانی و عێراقی و بە بەرەچاوگرتنی تایبەتمەندی هەرێم.

خەسلەتەکان وجۆرەکانی تابلۆی ئۆتۆمبێل

ماددەی (٣): کۆدی پارێزگاکان هەرێم بۆ ناسینەوەیان بەم شێوەی لەسەر تابلۆ چاپ دەکرێت:-

ئەم ژمارانەی خوارەوە وەك کۆدی پارێزگاکان دەناسرێت:

١- ژمارەی (٢٢) وەك کۆدی پارێزگای هەولێر.

٢- ژمارەی (٢١) وەك کۆدی پارێزگای سلێمانی.

٣- ژمارەی (٢٤) وەك کۆدی پارێزگای دهۆك.

٤- ژمارەی (٢٣) وەك کۆدی پارێزگای هەڵەبجە.

ماددەی (٤): تابلۆ بەم جۆرانەی خوارەوە دەبێت :

١- تابلۆی کاتی.

٢- تابلۆی تایبەت.

٣- تابلۆی کرێ.

٤- تابلۆی بارهەڵگر.

٥- تابلۆی کشتوکاڵ و بیناسازی.

٦- تابلۆی ماتۆرسکێل.

ماددەی (٥):

یەکەم: قەبارەی تابلۆی ئۆتۆمبێل بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:

١- تابلۆی کاتی بە قەبارە (٣٢٠ ملم × ١٦٠ ملم) دەبێت بەپێی پاشکۆی ژمارە (١).

٢- تابلۆی کورت بە قەبارە (٣٢٠ ملم × ١٦٠ ملم) دەبێت بەپێی پاشکۆی ژمارە (٢).

٣- تابلۆی درێژ بە قەبارە (٥٢٠.٨ ملم × ١١٢.٦ ملم) دەبێت بەپێی پاشکۆی ژمارە (٣).

دووەم: تابلۆی ماتورسکێل بە قەبارەی (٢٠٠ ملم × ١٢٠ ملم) دەبێت بەپێی پاشکۆی ژمارە (٤).

سێیەم: ئەستوری گشت جۆری تابلۆکان (١ ملم) دەبێت.

ماددەی (٦):

یەکەم: گشت جۆرەکانی تابلۆ جگە لە تابلۆی ژمارە کاتی لە شەش خانەی (پیت و ژمارە) پێك دێت .

دووەم: نووسینی سەر گشت جۆرەکانی تابلۆ بە رەنگی (ڕەش) چاپ دەکرێن جگە لە تابلۆی ژمارە کاتی کە بە رەنگی (سوور) چاپ دەکرێت.

ماددەی (٧):

یەکەم: تابلۆ لە قەبارەی درێژ و کورت و ماتۆرسکێل ئەم هێما و ژمارانەی خوارەوەی لەسەرچاپ دەکرێت:

١- هێمای (IRQ) لە سەرەوەی چەپی تابلۆکە چاپ دەکرێت.

٢- هێمای (KR) لە ژێر هێمای (IRQ) لە لای چەپی تابلۆکە چاپ دەکرێت.

٣- ژمارەی ئۆتۆمبێل تا شەش خانە (پیت و ژمارە) چاپ دەکرێت.

٤- ژمارەی ئوتۆمبێل لە تەنیشت هێمای پارێزگا و پیتی تابلۆ چاپ دەکرێت لە تابلۆی جۆری درێژ.

٥- ژمارەی ئوتۆمبێل لە ژێر هێمای پارێزگا و پیتی تابلۆ چاپ دەکرێت لە تابلۆی جۆری کورت و تابلۆی ماتۆرسکێل.

٦- کۆدی پارێزگا لە پێش ژمارەی ئۆتۆمبێل چاپ دەکرێت .

٧- هێلۆگرامێکی سکیوریتی لە نێوان کۆدی پارێزگا وپیتی تابلۆ جێگیر دەکرێت.

دووەم: تابلۆی تۆماری ئۆتۆمبێل بەبێ هەبوونی هیچ هێلێکی جیاکرانەوە لە نێوان پیت و ژمارەکان چاپ دەکرێت جگە لە هێلێکی ستوونی لە لای چەپەوە کە هێمای (IRQ) و (KR) لە کۆدی پارێزگا و پیت و ژمارەکانی تابلۆ جیادەکاتەوە.

سێیەم: تابلۆی کاتی بە ڕەنگی (سوور) چاپ دەکرێت بەم شێوەیەی خوارەوە:

١- هێمای (IRQ) و (KR) لە لای چەپی تابلۆ چاپ دەکرێت و بە هێلێکی ستوونی هێمای پارێزگا و ساڵ و ژمارەی تابلۆ جیا دەکرێتەوە.

٢- کۆدی پارێزگا بە هێمای (ــــ) لە ساڵی دەرچوونی تابلۆ جیا دەکرێتەوە.

٣- کۆدی پارێزگا لە لای چەپی سەرەوەی تابلۆ ، و ساڵی دەرچوونی تابلۆ لە لای راستی سەرەوەی تابلۆ بە شێوەی ئاسۆیی چاپ دەکرێت.

٤- ژمارەی تابلۆی کاتی ئۆتۆمبێل لە ژێر کۆدی پارێزگا و ساڵی دەرچوونی بە شێوازی ئاسۆیی چاپ دەکرێت.

٥- زنجیرەی تابلۆی کاتی لە ژمارە (١) دەست پێ دەکات لە (١/١)ی هەموو ساڵێك تاکو (١٢/٣١)ی هەموو ساڵێك و ساڵانی دواتر لە زنجیرە ژمارە (١) دەست پێ دەکاتەوە .

٦- هێلۆگرامێکی سکیوریتی لە لای ڕاستی خوارەوەی تابلۆ جێگیر دەکرێت.

چوارەم: تابلۆ بە پیت و ژمارەی ئینگلیزی چاپ دەکرێن.

ڕەنگەکانی تابلۆی تۆماری ئۆتۆمبێل

ماددەی (٨): ڕەنگەکانی تابلۆی تۆماری ئۆتۆمبێل بەم شێوازەی خوارەوە دەبێت:

یەکەم: تابلۆی تایبەت و ماتۆرسکێل بە ڕەنگی (سپی) تەواو دەبێت.

دووەم: تابلۆی کرێ بە ڕەنگی (سپی) دەبێت و لە خانەی هێمای (IRQ) و (KR) بە ڕەنگی (سوور) دەبێت.

سێیەم: تابلۆی بارهەڵگر بە ڕەنگی (سپی) دەبێت و لە خانەی هێمای (IRQ) و (KR) بە ڕەنگی (زەرد) دەبێت.

چوارەم: تابلۆی کشتوکاڵ و پیشەسازی بە ڕەنگی (سپی) دەبێت و لە خانەی هێمای (IRQ) و (KR) بەڕەنگی (سەوز) دەبێت.

تەرخان کردن و فرۆشتنی تابلۆی ئۆتومبێل

ماددەی (٩):

تابلۆی تۆماری ئۆتۆمبێل بەم شێوەیەی خوارەوە تەرخان دەکرێت:

یەکەم: ئەو تابلۆیانەی کە ئێستا تەرخان کراون لە ژمارە (١ تا ٩٩٩٩٩) پیتی (A) بۆ ژمارەکە زیاد دەکرێت و هەمان ژمارەی خۆی بۆ تەرخان دەکرێتەوە.

دووەم: ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە ئێستا تابلۆیان بۆ تەرخان کراوە لە ژمارە (١٠٠٠٠٠) تا دوایین ژمارە بەپێی سیستەمی ئەلیکترونی تایبەت دووبارە تابلۆیان بۆ تەرخان دەکرێتەوە و ژمارەی دووەم لە لای چەپ لادەدرێت و پیتێکی بۆ زیاد دەکرێت بەپێی ئەو سیستەمە ئەلیکترۆنیە.

سێیەم: ژمارەی سێیەم لە لایی چەپ لادەبرێت ئەگەر لابردنی ژمارەی دووەمی لایی چەپ ببێتە هۆکار بۆ ئەوەی کە گشت ژمارەکانی تابلۆ وەك یەك لێ بێت (ژمارەی نایابی وەك یەك) بەپێی ئەو سیستەمە ئەلیکترۆنیە کە لە بڕگەی دووەمی سەرەوە ئاماژە پێکراوە.

چوارەم: ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە لە دوای بەکاربوونی ئەم ڕێنماییە بۆ یەکەم جار تۆمار دەکرێن بەپێی سیستەمی ئەلیکترۆنی هەرەمەکی (عشوائی) تابلۆی ئۆتۆمبێل بۆ تەرخان دەکرێت.

ڕێکارەکانی فرۆشتنی تابلۆی نایاب

ماددەی (١٠):

فرۆشتنی تابلۆی نایابی ئۆتۆمبێل بەپێی یاسای فرۆشتنی و بە کرێدانی موڵك و ماڵی دەوڵەت ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢١ دەبێت بەم شێوەیەی خوارەوە:

یەکەم: لیژنەیەك پێك دێت لە وەزارەتی ناوخۆ بە سەرۆکایەتی نوێنەری وەزارەتی ناوخۆ و نوێنەری بەڕێوەبەرایەتی گشتی هاتووچۆ و فەرمانبەرێکی ژمێریاری لە وەزارەت و نوێنەری وەزارەتی دارایی و ئابووری وەك هاوەڵی لیژنە بە مەبەستی خەمڵاندنی نرخی تابلۆی نایاب و هەر چوار مانگ جارێك دەگۆڕدرێت.

دووەم: لیژنەیەك پێك دێت لە وەزارەتی ناوخۆ بە سەرۆکایەتی نوێنەری وەزارەتی ناوخۆ و نوێنەری بەڕێوەبەرایەتی گشتی هاتووچۆ و فەرمانبەرێکی ژمێریاری لە وەزارەت و نوێنەری وەزارەتی دارایی و ئابووری وەك هاوەڵی لیژنە بە مەبەستی فرۆشتنی تابلۆی نایابی ئۆتۆمبێل و هەر چوار مانگ جارێك دەگۆڕدرێت.

سێیەم: تابلۆی نایاب بە زیادکردنی ئاشکرا دوو مانگ جارێك لە وەزارەتی ناوخۆ دەفرۆشرێت.

چوارەم: دوای تەرخان کردنی تابلۆ بە هەر شێوەیەك بێت ئەم تابلۆیە دەبێتە موڵکی خاوەنەکەی و دەتوانێت کرین و فرۆشتنی پێ بکات.

پێنجەم: فرۆشتنی تابلۆی نایاب تەنها تابلۆی تایبەت دەگرێتەوە.

شەشەم: تابلۆی نایاب بەپێی سیستەمی ئەلیکترۆنی بڕگەی دووەم لە ماددەی (نۆیەم) دیاری دەکرێت.

حەوتەم:

١- ئەگەر هاوڵاتی ئارەزووی تەرخان کردنی ژمارەی تابلۆی هەبێت بە هەر پیتێك بێت کە نایاب نەبێت ئەوا بە رەزامەندی بەرێوبەری هاتووچۆی پارێزگا تەرخان دەکرێت بەرامبەر بڕێك پارە کە لەم رێنماییە دیاری کراوە.

٢- ئەگەر زیاتر لە داواکاریەك هەبوو لەسەر ژمارەیەکی تابلۆ ئەوا تابلۆ بۆ خاوەن یەکەم داواکاری تۆمارکراو لە تۆماری هاتوو تەرخان دەکرێت ، وئەگەر زیاتر لە داواکارییەك لە هەمان بەروار تۆمار کرابوو ئەوا بە تیروپشك یەکلادەکرێتەوە .

ئەحکامە دارییەکان

ماددەی (١١):

یەکەم: بڕی (٦٠,٠٠٠) شەست هەزار دینار وەردەگیرێت بەرامبەر دابین کردنی جووتێك تابلۆ بۆ ئۆتۆمبێل.

دووەم: بڕی (٥,٠٠٠) پێنج هەزار دینار وەردەگیرێت بەرامبەر لێدانی برغوو سیکورێتی تایبەت بە یەك جووت تابلۆ بۆ ئۆتۆمبێل.

سێیەم: بڕی (٣٠,٠٠٠) سی هەزار دینار وەردەگیرێت بەرامبەر دابین کردنی جووتێك تابلۆی کاتی بۆ ئۆتۆمبێل.

چوارەم: بڕی (١٠,٠٠٠) دە هەزار دینار وەردەگیرێت بەرامبەر کرێی خزمەت گوزاری لێدانی تابلۆ.

پێنجەم: بڕی (١٢٠,٠٠٠) سەد و بیست هەزار دینار وەردەگیرێت بەرامبەر دابین کردنی جوتێك تابلۆ بۆ ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە خاوەنەکانیان ئارەزووی گۆڕینیان هەیە پێش تەواوبوونی ساڵیانەی ئۆتۆمبێل.

شەشەم: بڕی (٢,٠٠٠,٠٠٠) دوو ملیۆن دینار وەك بەرامبەری تەرخان کردنی تابلۆ بەپێی بڕگەی (حەوتەم) لە ماددەی (دەیەم)ی ئەم رێنماییە .

ماددەی (١٢):

ئەو بڕە پارانەی کە لە فرۆشتنی تابلۆی نایاب وەردەگیرێت و ئەو بڕە پارانەی کە لە ماددەی (یانزدەیەم) دیاری کراون دەخرێنە سەر ئەژمێری وەزارەتی دارایی و ئابووری و رێژەیەکی دیاری کراو لەو پارەیە بەپێی بریار و رێنماییەکانی حکومەت تەرخان دەکرێت بۆ پەرەپێدانی هاتووچۆی پارێزگاکان.

ئەحکامە کۆتاییەکان

ماددەی (١٣):

یەکەم: تا کۆتایی هاتنی ساڵیانەی ئۆتۆمبێل کار بەو تابلۆیانە دەکرێت کە پێش دەرچوونی ئەم ڕێنماییە لە لایەن بەڕێوەبەرایەتیەکانی هاتووچۆی پارێزگاکان بۆ ئۆتۆمبێل تەرخان کراوە.

دووەم: ئەو تابلۆیانەی ئۆتۆمبێل کە بۆ گەشتی دەرەوەی وڵات تەرخان کراون لە کاتی گۆڕینی بۆ تابلۆی نوێ لەگەڵ تابلۆی ئۆتۆمبێل وەردەگیرێنەوە.

ماددەی (١٤):

دیزاینی تابلۆی تۆماری ئۆتۆمبێل بە هەموو جۆرەکانی تابلۆی و ماتۆرسکێل بەپێی دیزانی هاوپێچی ئەم ڕێنماییە دەبیت.

ماددەی (١٥):

تابلۆکانی (حکومی، پێشمەرگە، ئاسایش، دژەتیرۆر، پرۆتۆکول و دیبلۆماسی) وەك خۆی دەمێنێتەوە و بە ڕێنماییەکی تایبەت ڕێك دەخرێنەوە.

ماددەی (١٦):

یەکەم: کار بە هیچ ڕێنمایی و بەیان و بڕیار و نوسراوێك ناکرێت دوای جێبەجێ کردنی ئەم ڕێنماییە.

دووەم: ئەم ڕێنماییە لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە و لە دوای ڕاگەیاندنی وادەی گۆڕینی تابلۆ لە لایەن وەزارەتی ناوخۆ جێبەجێ دەکرێت.

ڕێبەر احمد
وەزیری ناوخۆ

وەزارەتی کشتوکاڵ وسەرچاوەکانی ئاو

ژمارە: ٢٧٢٧ لە ٢٠٢٢/٤/٢٦

پاڵپشت بە برگەی (چوارەم)ی ماددەی(دووهەم)ی یاسایی وەزارەتی کشتوکاڵ وسەرچاوەکانی ئاو ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠١٠ ئەم رێنماییەی خوارەوەمان دەرکرد.

رێنمایی ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٢٢

تایبەت بە پێدانی مۆڵەتی (دامەزراندنی پرۆژەی خانووی پلاستیکی)

ماددەی (١): پێناسەی زاراوەکان.

مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستەکانی ئەم رێنماییە.

- **وەزارەت :** وەزارەتی کشتوکاڵ وسەرچاوەکانی ئاو.
- **بەرێوەبەرایەتی گشتی:** بەرێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکان وئیدارە سەربەخۆکان.
- **بەرێوەبەرایەتی باخداری :** بەرێوبەرایەتی باخداری لە ناو بەرێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکان وئیدارە سەربەخۆکان.
- **فەرمانگەی کشتوکاڵی:** بەرێوەبەرایەتی وبەشە کشتوکاڵییەکان لە قەزاو ناحیەکان.
- **خانووی پلاستیکی:** خانووی پلاستیکی بەشێوەی (تونێڵ) یان (مەڵتی سپان) وخانووی شوشەیی بۆ بەرهەم هێنانی جۆرەکانی سەوزە ومیوە بە درێژایی ساڵ.

ماددەی (٢):

١- رێگە دەدرێت بە دامەزراندنی پرۆژەی خانووی پلاستیکی لە سەر زەوی موڵك یان زەوی ئەمیری یان گرێبەستی کشتوکاڵی یان بڕیاری دابەشکردن بەپێی یاسای چاکسازی کشتوکاڵی ژمارە (١١٧)ی ساڵی ١٩٧٠ و یاسا بەرکارەکانی دیکە کە مافی بەکارهێنانی هاوولاتیانی لە سەرە .

٢- ئەگەر زەوییەکە لە ناو سنووری ماستەر پلانی شار و شارۆچکەکان بێت پێویستە خاوەن داواکاری رەزامەندی شارەوانی ناوچەکە وەربگرێت وهیچ دامەزراوەیەکی بیناسازی وەکو خانووی دروست نەکات .

ماددەی (٣):

مۆڵەت دەدرێت بە دامەزراندنی پرۆژەی خانووی پلاستیکی لە سەر ئەو زەوییانەی کە (تسوية) نەکراون و ماددەی (٨) لە یاسای رێکخستنی زەوی کشتوکاڵی ژمارە (٩٠)ی ساڵی ١٩٧٥ دەیانگرێتەوە و بەر ئەم یاسایە دەکەون بەم مەرجانەی خوارەوە:

١- پشتگیری کردنی فەرمانگەی کشتوکاڵی ناوچەکە، کە زەویەکە مافی (داواکاری) لە سەر هەیە.

٢- پشتگیری ئەنجومەنی گوند لەگەڵ (٢) شاهیدی هەمان گوند ، کە زەویەکە لە ژێر دەستی داواکار دایە و کێشەی نیە.

٣- هێڵکاری زەوی (مرتسم) لە لایەن پێوەری کشتوکاڵی وپەسەندکردنی لە لایەن فەرمانگەی کشتوکاڵی ناوچەکە.

ماددەی (٤):

١- پێویستە رووبەری زەوی داواکراو بۆ دامەزراندنی خانووی پلاستیکی تونێل لە (٢) دۆنم کەمتر نەبێت ولە جۆری مەلتی سپان و سیستەمی هیدروبونیک لە (٥) دۆنم کەمتر نەبێت .

٢- پێویستە کۆی رووبەری بە کارهێنراو بۆ خانووە پلاستیکییەکان لە (١) دۆنم (٢٥٠٠مەترچوار گۆشە) کەمتر نەبێت و بۆجۆری سیستەمی مەڵتی سپان وسیستەمی هایدوپونیک لە (٣) دۆنم (٧٥٠٠مەتر چوار گۆشە) کەمتر نەبێت .

٣- پرۆژەکە (١٥٠) مەتر لە رێگای سەرەکی و شوێنی نیشتەجێبوون وئاوەدانی و (٢٠٠) مەتر لە ناوچەی پیشەسازی و (٧٥) مەتر لە رێگەی لاوەکی و (١٠٠) مەتر لە رێگەی گوند دوور بێت.

ماددەی (٥): پێکهاتەکانی ناو پرۆژەکە جگە لە خانووە پلاستیکییەکان.

١- سەرچاوەی ئاوی بەردەوام .

٢- رێگە دەدرێت بە دانانی کابینەی گەرۆک بۆ حەوانەوەی کرێکار وگەنجینە بۆ خانووی پلاستیکی (تونیڵ) ورێگا دەدرێت بە دروست کردنی خانوویەکی گونجاو بە رووبەری (٢٠٠) مەتر چوار گۆشە زیاتر نەبێت بۆ پرۆژەی مەلتی سپان وسیستەمی هیدرۆبونیک .

٣- ڕواندنی نەمام لە چوار دەورەی پرۆژەکە بە مەبەستی دروست کردنی باگێرەوە.

ماددەی (٦): بۆ وەرگرتنی مۆڵەت ئەم ڕێکارانەی خوارەوە پەیڕەو دەکرێت:

١- داواکار داوا پێشکەش دەکات لە رێگەی فەرمانگەی کشتوکاڵی ناوچەکە.

٢- لیژنەیەکی پسپۆر کە پێکدێت لە نوێنەرانی(باخداری ، زەوی وزار ، رووپێویك) لە فەرمانگەی کشتوکاڵی ناوچەکە، هەڵدەستی بە نۆڕین وپشکنینی زەویەکە و ئاراستە کردنی تەواوی زانیاری وهێلکاری زەویەکە بۆ بەرێوەبەرایەتی گشتی.

٣- پاش ووردبین کردنی زانیاریی وهێڵکاری زەوییەکە و ڕاستاندنی لە لایەن بەرێوەبەرایەتی باخداری و بەشی زەوی وزار و دەبێت رەزامەندی ئەم فەرمانگانە وەربگیرێت (کارەبا ، شارەوانی و گەشت وگوزار ، سامانە سروشیەکان)

٤- پاش وەرگرتنی رەزامەندی لایەنە پەیوەندیدارەکان وتەواو کردنی رێکارە یاساییەکان لە لایەن بەرێوەبەرایەتی باخدارییەوە رێگا پێدانی سەرەتایی پێدەدرێت.

٥- رێگە پێدانی سەرەتایی تەنها بۆ (١) ساڵ دەبێت وپێویستە لەو ماوەیە پرۆژەکە تەواو بکات.

٦- رەزامەندی سەرەتایی دەگۆردرێت بۆ مۆڵەتی هەمیشەیی پاش تەواو کردنی پرۆژەکە.

٧- پێویستە گرێبەستی کشتوکاڵی زەویەکە ساڵانە نویێ بکاتەوە .

٨- مۆڵەتی پرۆژەکە (٢) ساڵ جارێک نوێ دەکرێتەوە .

٩- ئەگەر (٢) دووجار لە سەر یەك مۆڵەتەکەی نوێ نەکردەوە مۆڵەتەکە بە هەڵوەشاوە دادەنرێت دوای ئاگادارکردنەوەی.

ماددەی (٧):

ئەم ڕێنماییە تایبەتە بە خانووی پلاستیکی ناکرێت بگۆڕێت بۆ پڕۆژەی دیکە ، بەڵام ئەگەر ویستی گۆرانکاری لە ناو خودی پرۆژەکە بکات هەر بۆ بابەتی خانووی پلاستیکی پێویستە رەزامەندی پێش وەختەی بەرێوەبەرایەتی باخداری وەربگرێت.

ماددەی (٨):

پێویستە خاوەن پرۆژە پەیوەست بێت بە سەرجەم مەرج و رێنماییە هونەرییەکانی وەزارەت بە تایبەتی سەلامەتی خۆراك وبەکارهێنانی مادده قرکەرەکان و پەینی کیمیاوی و لە هەمان کات دا پێویستە لە ژێر چاودێری سەرپەرشتیاری هونەری پسپۆری کشتوکاڵی سەرپەرشتی بکرێت بەپێی یاسایی سەرپەرشتیاری ژمارە (٢٠)ی ساڵی ٢٠٢١ .

ماددەی (٩):

ئەو پرۆژانەی بە یاسای وەبەرهێنان لە هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە(٤)ی ساڵی ٢٠٠٦ یان هەر یاسایەکی دیکە بەرکار پێشکەش دەکرێن حوکمەکانی ئەم ڕێنماییەی لە سەر جێبەجێ دەکرێت.

ماددەی (١٠):

کار بەرێنمایی ژمارە (٨) ی ساڵی ٢٠١١ ناکرێت .

ماددەی (١١):

ئەم ڕێنمایە لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) کاری پێدەکرێت.

هۆیەکانی دەرچواندن

بە مەبەستی دامەزراندنی پرۆژەی خانووی پلاستیکی و مەلتی سپان وسیستەمی هیدروبونیک بۆ بەرهەم هێنانی سەوزە ومیوە بە شێوەی پارێزراو و کۆنترۆلکراو بە شێوەیەک کەلە هەموو وەرزەکانی ساڵ بەرهەمی سەوزە ومیوە لە ناوخۆ بەرهەم بهێنرێت بە بەکارهێنانی سیستەمی نوێ و تەکنەلۆجیای پێشکەوتوو لە کەمترین رووبەری زەویدا وە بۆ دەست گرتن بە سەرچاوەی ئاو و بەفیرونەدانی وبەرزکردنەوەی ئاستی زانستی وهونەری جوتیاران و وەبەرهێنەران لە چۆنیەتی و بەرهەم هێنان و کۆنترۆلکردنی دەرد ونەخۆشیە کشتوکاڵیەکان لەم پرۆژانەدا وبەرهەم هێنانی بەرهەمێکی کوالیتی بەرز .

بێگەرد طالبانی
وەزیری کشتوکاڵ وسەرچاوەکانی ئاو

وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی
ژمارە: ١٦٥٦ لە ٢٠٢٢/٤/٦

لەبەر رۆشنایی یاسای وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی ژمارە (١٠) ساڵی ٢٠١٠ ، وە لە پێناو رێکخستن و راهی کردنی کارەکانی هاووڵاتیانی سوودمەند لە بەشە چیمەنتۆی وەزارتمان کە وەک پێداویستی وەریدەگرن بۆ راپەڕاندنی ئیش و کارەکانیان لە رووی بیناسازی و نۆژەنکردنەوەو وە بەرەوپێش بردنی گەشەی بازرگانی و ئابووری و بەڕێوەبردنی لەبار بۆ چالاکیە بازرگانیەکان و وەبەرهێنانە پیشەسازیەکان بە پێویستمان زانی ئەم ڕێنماییە دەربکەین.

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٢
تایبەت بە پێدانی چیمەنتۆ بۆ هاووڵاتیانی پارێزگاکانی هەرێمی کوردستان

یەکەم: هەر هاووڵاتیەک کە مامەڵەی چیمەنتۆ پێشکەش دەکات پێویستە ئەم بەڵگەنامانە لەگەڵ خۆیدا بهێنێت :-
أ- وێنەیەک لە ناسنامەی باری شارستانی (هوية الاحوال المدنية) یان وێنەیەک لە کارتی نیشتیمانی.
ب-مۆڵەتی بینا (إجازة البناء) پەسەند کراو (مصدق) لە شارەوانی ، یان پشتگیری شارەوانی پەسەندکراو.
ت-نەخشەی بینا پەسەندکراوی شارەوانی.
ث-قەوالەی تاپۆ (صورة قيد) لە بەرواری دەرچوونیەوە یان پەسەندکردنیەوە بۆ یەک ساڵ کاری پێ دەکرێت یان تصديق بکرێتەوە
ج- جێگیر کردنی سنوور (تثبيت حدود).

دووەم: هەر هاووڵاتیەک بۆی هەیە تەنها یەک جار سوودمەند بێت لە وەرگرتنی چیمەنتۆ کە بڕەکەی لە (٣٠) تەن زیاتر نەبێت بۆ ناو شار ، وە (٢٥) تەن زیاتر نەبێت بۆ دەرەوەی شارەکان.

سێیەم: مۆلەتی بینا تەنها بۆ ماوەی چوار ساڵ کاری پێدەکرێت لە بەرواری دەرچونیەوە.

چوارەم: بڕی چیمەنتۆ بۆ هەر یەک مەتر دوجایەک لە بینا (٢٠٠) کغم هەژمار بکرێت ، بەڵام لەو بڕەی کە لە خاڵی (دووەم) هاتووە زیاد نەبێت.

پێنجەم: لیژنەی تایبەت بە کەشف بڕی چیمەنتۆ بەپێی پێویست دیاری دەکرێت.

شەشەم: نرخی چیمەنتۆی هاووڵاتیان بە (٤٥٠٠٠) چل و پێنج هەزار دینار هەژمار بکرێت ، بەڵام کۆمپانیا و شوێنە بازرگانیەکان بە (٦٠٠٠٠) شەست هەزار دینار بۆیان هەژمار بکرێت دوای وەرگرتنی ڕەزامەندیمان.

حەوتەم: هەر قەواڵەیەکی زەوی بە ناوی یەک هاولاتیەوە بێت بەڵام دوو دەستە خانووی لەسەر دروست کرابێت تەنها بە یەک دەستە ئەژمار دەکرێت و لە(٣٠) تەن زیاتری پێ نادرێت.

هەشتەم: هەر قەواڵەیەکی زەوی بە ناوی دوو کەس یان زیاتر بێت و تەنها یەک دەستە خانووی لەسەر دروست کرابێت پێویستە خاوەن پشکەکانی تر لە بەشی یاسایی بەرێوەبەرایەتی فرۆشتنی چیمەنتۆی سلێمانی (تنازول) دەست بەرداری نیشان بدەن.

نۆیەم: هەر قەواڵەیەکی زەوی بە ناوی دوو کەس یان زیاتر بێت و بە شێوەیەکی فەرمی دوو دەستە خانووی لەسەر دروست کرابێت و مۆڵەتی جیاوازیان هەبێت دەتوانن بە جیا مامەڵە پێشکەش بکەن.

دەیەم: هەر خانوویەک ڕوخێنرابێت ، پێویستە (صورة القید) ی (هدم)ی بیناکە بێنێ (بە مەرجێک پێشتر سوودمەند نەبوو بێت.

یازدەهەم: هەر داواکاریەک لە لایەن میراتگرەوە پێشکەش بکرێت ، پێویستە قسام شرعی و (بیان وفاة) بێنێت وە یەک کەس سوودمەند دەبێت بە رەزامەندی باقی میراتگرەکان لە هۆبەی یاسای سەر بەرێوەبەرایەتی دابەشکردنی چیمەنتۆی سلێمانی.

دوازدەهەم: هەر هاووڵاتیەک لەسەر ئەرکی خۆی پرۆژەیەکی خێرخوازی (قوتابخانە ، مزگەوت یان بینای تەندروستی، خانەی بە ساڵاچوان خانەی بێ سەرپەرشتی ...هتد) دروست بکات دوای هێنانی بەڵگەی سەلمێنراو و وەرگرتنی رەزامەندی وەزارەتی پەیوەندار بە پرۆژەکە و وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی ، لیژنەی تایبەت بە کەشف چیمەنتۆ خەمڵاندنی بۆ بکات ، بە مەرجێک برەکەی لە (١٥٠) سەدوو پەنجا تەن زیاتر نەبێت وە بە نرخی هاووڵاتیان بۆیان هەژمار بکرێت.

سێزدەهەم: بۆ نۆژەن کردنەوەی خانوو پێویستە پشتگیری شارەوانی هەبێت لەگەڵ هێنانی پێویستیەکانی کە لە خاڵی (یەکەم) دیاری کراوە، لە لایەن لیژنەی کەشف خەملاندنی بۆ بکرێت و (١٠) دە تەن زیاتر نەبێت.

چواردەهەم: هەر هاوڵاتیەک بە هۆکاری سروشتی (قوة القاهرة) خانوەکەی تووشی زیان بوو لە کاتی دروست کردنەوەی یاخود چاککردنەوەی جارێکی تر دەتوانێت سودمەند بێت لە وەرگرتنی چیمەنتۆ دوای ئەنجامدانی رێکارەکان و کەشف کردن.

پازدەهەم: ئاسانکاری بکرێت بۆ زوو ڕاپەراندنی کارەکانی کەشف و دابین کردنی چیمەنتۆ بۆ پێشمەرگە و خانەوادەی شەهیدان و ئەنفال و کیمیا باران و کەم ئەندامانی سەنگەر و خاوەن پێداویستی تایبەت، بە مەرجێک قەواڵەی تاپۆی زەویەکە مۆڵەتی بینای خۆی یان هاوسەری یان کەسی پلە یەک بێت و وە ناسنامەی تایبەت هاوپێچ کرابێت ، بە هەمان مەرجەکانی خاڵی (١).

شازدەهەم: ژمارەی وەرگرتنی مامەڵەی هاووڵاتیان و وەستاندنی لە دەسەڵاتی بەرێوەبەری فرۆشتنی چیمەنتۆدا بێت ، بەپێی هەبوونی چیمەنتۆ.

حەڤدەهەم: ئەو خانوانەی (فۆرمی یان کارت) شارەوانیان هەیە و لە ماستەر پلانی شارەوانیدان ، پێویستە پشتگیری شارەوانیان هەبێت و لە (٢٥) تەن زیاتریان پێ نەدرێت.

هەژدەهەم: هەر موڵکێک ئەگەر بەپێی قەواڵەی تاپۆ (صورة القید)ی خانوو بوو مۆڵەتی شارەوانی هەبوو کاری بۆ بکرێت.

نۆزدەهەم: پێدانی چیمەنتۆ بە رێگای هەڵاوێرد (استثناء) بەبێ کەشف لە دەسەڵاتی وەزیری بازرگانی و پیشەسازییە.

بیست: سەبارەت بە پارێزگای هەڵەبجە ئەو هاووڵاتیانەی کە قەوالەی تاپۆیان نیە و پشتگیری شارەوانین بە ناوی خۆیانە پێدانی چیمەنتۆ دەیانگرێتەوە هەر وەکو هاووڵاتیانی تری پارێزگا کە قەواڵەی تاپۆیان هەیە بە هەمان مەرجەکانی خاڵی (یەکەم).

بیست و یەک: ساڵانە بە پێی پێویستی کار هەموار دەکرێتەوە.

بیست و دوو :

یەکەم: ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی (٢٠٢٠) هەڵدەوەشێتەوە.

دووەم:ئەم ڕێنماییە جێبەجێ دەکرێت لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان).

کمال مسلم
وەزیری بازرگانی و پیشەسازی

هۆکاری دەرچوونی

وەزارەتمان کارگەی چیمەنتۆی تاسلوجەی بە کرێداوە بە کەرتی تایبەت و کرێکەشی بە برێک چیمەنتۆی ڕۆژانە وەردەگرێت کە ڕاستەوخۆ دابەشدەکرێت بەسەر هاوڵاتیانی هەرێمی کوردستان بەنرخێکی هاندراو وەک هاوکاری پاڵپشتی بە مەبەستی تەواوکردنی خانووەکانیان بۆ ئەم مەبەستە پێویستمان بە دەرچوونی ئەم ڕێنماییە هەیە بۆ زیاتر ڕێکخستن و دابەشکردنی بە شێوەیەکی گونجاو.

بەیانی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٢

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (٦) بڕگەی دووەم لە یاسای وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئایینی ژمارە (١١) بۆ ساڵی ٢٠٠٧ و لەبەر گرنگی کار و ڕاپەراندنی کاروباری برایانی مەسیحی لەو ئیدارە و قەزایانەی خوارەوە ، بڕیارماندا بە:-

- کردنەوەی ئەو تێبینەرایەتیانەی خوارەوە کە سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کاروباری مەسیحیەکانە کە شوێنی کارکردنیان لە ناو بەڕێوەبەرایەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی بەپێی سنورەکانیان دەبێت لە بەرواری بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان).

١- تێبینەرایەتی کاروباری مەسیحیەکان لە ئیدارەی سەربەخۆی سۆران.
٢- تێبینەرایەتی کاروباری مەسیحیەکان لە ئیدارەی سەربەخۆی زاخۆ.
٣- تێبینەرایەتی کاروباری مەسیحیەکان لە قەزای شقڵاوە.
٤- تێبینەرایەتی کاروباری مەسیحیەکان لە قەزاری کۆیە.

د.پشتیوان صادق عبدالله
وەزیری ئەوقاف و کاروباری ئایینی

جمهورية العراق
إقليم كوردستان
الرئيس

قرار
رقم (٨) لسنة ٢٠٢٢

وفقاً للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة (اولاً) من المادة (العاشرة) لقانون رئاسة إقليم كوردستان رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل، وبناءً على ما شرعه برلمان كوردستان في جلسته الاعتيادية المرقم (١) بتاريخ ٢٠٢٢\٣\١، قررنا إصدار:

القانون رقم (٢) لسنة ٢٠٢٢
قانون الأسلحة في إقليم كوردستان – العراق

المادة (١):

يقصد بالمصطلحات والتعابير الآتية لأغراض أحكام هذا القانون المعاني المبينة إزاءها:

أولاً: الإقليم: إقليم كوردستان - العراق.

ثانياً: مجلس الوزراء: مجلس وزراء الإقليم.

ثالثاً: الوزارة: وزارة الداخلية في الإقليم.

رابعاً: الوزير: وزير الداخلية في الإقليم.

خامساً: السلاح الناري: يشمل المسدس والبندقية الآلية سريعة الطلقات التي لا يزيد حجم طلقاتها على (٧,٦٢ × ٣٩) ملم، والمجاز بموجب أحكام هذا القانون، عدا المسدسات التي تستعمل في الألعاب الرياضية والتي تحدث صوتاً للانطلاق في المباريات.

سادساً: السلاح الحربي: يشمل السلاح المستعمل من قبل قوات البيشمرگه وقوى الأمن الداخلي، عدا الأسلحة الواردة في الفقرة (خامساً) من هذه المادة.

سابعاً: العتاد: يشمل الإطلاقات النارية والخراطيش المستعملة في السلاح الناري وكل جزء من أجزائها.

ثامناً: العتاد الحربي: يشمل الذخيرة المستعملة في السلاح الحربي وكل جزء من أجزائها.

تاسعاً: السلاح الرمزي: السلاح الذي يقتنى بدون عتاد، للزينة أو التذكار أو كرمز، وتدخل في ذلك الأسلحة الموقوفة أو المحفوظة في الأماكن المقدسة والمتاحف العامة أو الخاصة.

عاشراً: سلطة الإصدار: تشمل الوزير أو من يخوله لإصدار الإجازات الواردة في هذا القانون.

حادي عشر: الإجازة: الترخيص الممنوح بموجب أحكام هذا القانون.

المادة (٢):

أولاً: يكون استيراد أو تصدير أو حيازة أو إحراز أو حمل أو صنع أو إصلاح أو نقل أو تسليم أو تسلم أو الاتجار بالأسلحة الحربية أو عتادها أو أجزائها بترخيص من وزارتي الداخلية والپێشمەرگە حصراً ولاحتياجات أجهزتهما.

ثانياً: يحظر استيراد أو حيازة أو إحراز أو حمل أو صنع أو إصلاح أو بيع أو نقل أو تسليم أو تسلم أو الاتجار بالأسلحة الكاتمة للصوت أو عتادها أو أجزائها.

المادة (٣):

أولاً: تكون حيازة أو حمل الأسلحة النارية أو بيعها أو تداولها أو إصلاحها بموجب إجازة حصراً.

ثانياً:

١- يتم فتح محلات خاصة لبيع أو إصلاح الأسلحة النارية وأجزائها وعتادها، من مقتنيات المواطنين والموجودة محلياً، بموجب إجازة حصراً.

٢- يحق للمجاز بحيازة أو حمل السلاح الناري عرض سلاحه المجاز للبيع لدى المحل الوارد في البند (١) من هذه الفقرة.

المادة (٤):

أولاً: أنواع الإجازات:

١- إجازة حيازة السلاح الناري وعتاده.

٢- إجازة حمل السلاح الناري و عتاده.

٣- إجازة إصلاح السلاح الناري.

٤- إجازة فتح محل لبيع الأسلحة النارية وعتادها.

ثانياً: تكون الإجازات الواردة في الفقرة (أولاً) من هذه المادة:

١- غير قابلة للاستعمال لغير من صدرت باسمه.

٢- نافذة لمدة (١) سنة واحدة عدا الإجازة الواردة في البند (١) من الفقرة (أولاً) من هذه المادة تكون نافذة لمدة (٢) سنتين.

٣- خاضعة للرسم الوارد في الجدول الملحق بهذا القانون.

ثالثاً: تنظم الإجازات الواردة في الفقرة (أولاً) من هذه المادة وإجراءات منحها بتعليمات يصدرها الوزير.

المادة (٥):

أولاً: تمنح سلطة الإصدار إجازة حيازة أو حمل السلاح الناري وعتاده بعد توافر الشروط التالية في طالب الإجازة:

١- أن يكون عراقياً ومقيماً في الإقليم.

٢- أن لا يقل عمره عن (٢١) إحدى وعشرين سنة.

٣- أن يكون قويم الأخلاق وحسن السمعة والسلوك.

٤- غير محكوم عليه بجناية غير سياسية أو جنحة مخلة بالشرف.

٥- أن يكون مؤهلاً لحيازة وحمل السلاح من الناحية البدنية والعقلية والنفسية، على أن يؤيد ذلك بتقرير من لجنة طبية رسمية.

٦- أن يكون مؤهلاً لحمل السلاح الناري من الناحية الفنية بموجب اختبار تحدده سلطة الإصدار.
٧- أن يكون قد حصل على سلاحه بصورة مشروعة وله عذر مشروع لحيازة وحمل السلاح.

ثانياً: يقدم طلب تجديد الإجازة إلى سلطة الإصدار خلال مدة (٣٠) ثلاثين يوماً قبل تأريخ انتهاء مدة صلاحيتها.

ثالثاً: لسلطة الإصدار منح الشخص الواحد إجازتي حيازة وحمل المسدس والبندقية.

رابعاً: يحدد الوزير أنواع وكمية العتاد المسموح به بتعليمات.

المادة (٦):

أولاً: تعد إجازة السلاح الناري ملغية في الحالات الآتية:
١- وفاة صاحب الإجازة.
٢- فقدان أحد الشروط الواردة في الفقرة (أولاً) من المادة (٥) من هذا القانون.
٣- صدور قرار من المحكمة المختصة بمصادرة السلاح الناري.
٤- خروج السلاح الناري وعتاده من حيازة الشخص المجاز إلى شخص آخر مجاز.

ثانياً:
١- على الشخص المجاز عند إلغاء إجازته تسليم سلاحه إلى أقرب مركز شرطة من محل إقامته مقابل تسلم وصل رسمي.
٢- لمن يتم إلغاء إجازته، التصرف بسلاحه وعتاده بالبيع أو بغيره من التصرفات القانونية خلال مدة (١٨٠) مائة وثمانين يوماً.
٣- بعد انتهاء المدة الواردة في البند (٢) من هذه الفقرة، يحق لسلطة الإصدار بيع السلاح والعتاد لحساب حائزه وفق أحكام القانون، وتسليمه الثمن.

ثالثاً: في حالة وفاة المجاز:
١- على ورثته أو من يقوم مقامه تسليم الإجازة إلى سلطة الإصدار للتأشير عليها، والقيام بالإجراءات الواردة في البندين (١، ٢) من الفقرة (ثانياً) من هذه المادة.
٢- ترسل سلطة الإصدار، في حالة بيع السلاح، بدل البيع إلى المحكمة المختصة لغرض التصفية وتوزيعها على المستحقين.

المادة (٧):

أولاً: يستثنى من إجازة حيازة وحمل السلاح الناري وعتاده:
١- رئيس الإقليم ونوابه.
٢- رئيس البرلمان ونائبه وسكرتير وأعضاء البرلمان.
٣- رئيس مجلس الوزراء ونائبه والوزراء ومن هم بدرجتهم.
٤- رئيس مجلس القضاء والقضاة وأعضاء الإدعاء العام والمحققون العدليون.
٥- أعضاء البعثات الدبلوماسية والقنصلية العاملين في العراق والإقليم، وفقاً لقاعدة المعاملة بالمثل.

٦- الموظفون من الدرجات الخاصة ورؤساء الوحدات الإدارية.

ثانياً: يحتفظ المذكورون في الفقرة (أولاً) من هذه المادة بحق حيازة وحمل السلاح بعد إحالتهم إلى التقاعد، على أن تنظم لهم وثيقة مجانية بذلك مدى الحياة.

المادة (٨):

أولاً: يجوز لضباط ومنتسبي قوى الأمن الداخلي، والضباط والپێشمەرگە في وزارة الپێشمەرگە، حيازة أو حمل السلاح الناري وعتاده عند أداء الواجب.

ثانياً: على منتسبي قوى الأمن الداخلي والپێشمەرگە تسليم أسلحتهم إلى المشاجب بعد انتهاء واجباتهم.

المادة (٩):

أولاً: إذا ادعى المجاز بحيازة وحمل السلاح الناري فقدان إجازته أو تلفها أو فقدان السلاح الذي منحت به الإجازة، فعلى سلطة الإصدار أن تطلب من الشرطة إجراء التحقيق في ذلك.

ثانياً: إذا ثبت فقدان الإجازة أو تلفها يمنح مالكها إجازة جديدة كبدل ضائع، تحمل رقم الإجازة السابقة ذاته، وتتضمن المعلومات ذاتها الواردة فيها، لقاء رسم مضاعف لرسم منح الإجازة.

ثالثاً: إذا ثبت فقدان السلاح الناري أو تلفه، فعلى حائزه تسليم الإجازة إلى سلطة الإصدار لإلغائها، وتمنح له إجازة سلاح مجدداً بعد مضي (١) سنة واحدة على تأريخ الفقدان أو التلف.

رابعاً: إذا تبين عدم صحة الإدعاء بفقدان الإجازة أو تلفها أو فقدان السلاح، فعلى سلطة الإصدار إحالة المجاز إلى قاضي التحقيق لاتخاذ الإجراءات القانونية، وعلى المحكمة عند الحكم بالإدانة إشعار سلطة الإصدار وتعد الإجازة لاغية في هذه الحالة.

المادة (١٠):

للوزير أن يقرر، عند الاقتضاء، إيقاف إجازات حيازة وحمل السلاح الناري في الإقليم أو في جزء منه وللمدة التي تعين في القرار.

المادة (١١):

استثناءً من حكم البند (١) من الفقرة (أولاً) من المادة (٥) من هذا القانون للوزير منح إجازة حيازة وحمل السلاح للأجنبي بموجب أحكام هذا القانون.

المادة (١٢):

أولاً: يعفى من العقوبة كل من أخبر عن حيازته سلاحاً بدون إجازة خلال مدة (٦٠) ستين يوماً من تأريخ نفاذ هذا القانون، ولسلطة الإصدار منحه الإجازة بموجب أحكام هذا القانون.

ثانياً: في حالة عدم الموافقة على منحه الإجازة يباع السلاح لحساب حائزه بمزايدة علنية من قبل سلطة الإصدار.

المادة (١٣):

أولاً: يعاقب بالسجن مدة لا تزيد على (١٠) عشر سنوات كل من هرب سلاحاً نارياً أو عتاده أو أجزائه أو قام بصنعه أو الاتجار به دون إجازة.

ثانيـاً: يعاقب بالسجن مدة لا تقل عن (١٠) عشر سنوات كل من هرب سلاحاً حربياً أو عتاده أو أجزائـه أو قام بصنعه أو الاتجار به.

ثالثاً: تكون العقوبة في الحالات الواردة في الفقرتين (أولاً) و(ثانياً) من هذه المادة السـجن المؤبـد أو الإعدام إذا ارتكبت الجريمة بقصد ارتكاب عمل إرهابي.

رابعاً:

١- يعاقب بالإعدام كل من ارتكب جريمة قتل بسلاح كاتم للصوت.

٢- يعاقب بالسجن المؤبد كل من ارتكب أحد الأفعال الواردة في الفقرة (ثانياً) من المادة (٢) مـن هـذا القانون.

المادة (١٤):

أولاً: تحكم المحكمة بالعقوبات الواردة في المادة (١٣) من هذا القانون إضافة إلى مـا تفرضـها الـدوائر الكمركية من غرامات وفق قانون الكمارك النافذ في الإقليم.

ثانياً: إذا حكمت المحكمة بعقوبة من العقوبات الواردة في المادتين (١٣) و(١٥) من هذا القانون فعليها أن تحكم أيضاً بمصادرة السلاح وإجازته وعتاده وأي وسيلة نقل استخدمت في ارتكاب الجريمة، مع مراعاة حالة صاحب وسيلة النقل حسن النية، وذلك فيما عدا القضايا الكمركيـة التـي تخـتص دوائر الكمارك فيها بفرض عقوبة المصادرة.

ثالثاً:

١- إذا قررت السلطة الكمركية المختصـة مصـادرة الأسـلحة الحربيـة المهربـة أو عتادهـا أو أجزائهـا أو البنادق الاعتيادية المهربة أو عتادها أو أجزائها واكتسب القرار درجة البتات فتؤول ملكية الأسلحة الخفيفة إلى الوزارة، وتؤول ملكية الأسلحة المتوسطة والثقيلـة إلـى وزارة الپێشـمەرگە، مـع مـنح مكافأة للمخبرين الذين ساهموا في اكتشاف الجريمة وفقاً للقانون.

٢- إذا قررت المحكمة المختصة مصادرة الأسلحة الحربية غير المهربة أو عتادها أو أجزائهـا واكتسـب القرار درجة البتات فتؤول ملكية الأسلحة المذكورة وعتادها وأجزائها إلى وزارة البيشمرگه.

٣- إذا قررت المحكمة المختصة مصادرة الأسلحة النارية غير المهربـة أو عتادهـا أو أجزائهـا واكتسـب القرار درجة البتات فتؤول ملكيتها إلى الوزارة.

رابعاً:

١- تودع الأسلحة الحربية وعتادها وأجزاؤها والبنادق الاعتيادية المهربة والمسدسات المهربة وعتادها وأجزاؤها عند العثور عليها لدى أقرب جهة عسكرية، وتقوم الجهة العسكرية بإحضار هذه الأسلحة أمام الجهة المختصة بالنظر في القضية إذا دعت الحاجة إلى ذلك.

٢- تودع الأسلحة النارية غير المهربة وعتادها وأجزاؤها عند العثور عليها لدى أقرب مركز شـرطة فـي المنطقة التي عثر على الأسلحة فيها، على أن يحضر مركز الشرطة هذه الأسلحة أمـام المحكمـة أو السلطة الكمركية المختصة بالنظر في القضية عند الاقتضاء.

المادة (١٥):

أولاً: يعاقب بالحبس مدة لا تقل عن (١) سنة واحدة ولا تزيد على (٣) ثلاث سنوات وبغرامة لا تقل (٢,٠٠٠,٠٠٠) مليوني دينار ولا تزيد على (٥,٠٠٠,٠٠٠) خمسة ملايين دينار كل من حاز أو حمل أو باع أو أصلح أو تداول سلاحاً نارياً أو عتاده بدون إجازة من سلطة الإصدار.

ثانياً: يعاقب بالحبس مدة لا تقل عن (٣) ثلاث سنوات وبغرامة لا تقل عن (٥,٠٠٠,٠٠٠) خمسة ملايين دينار و لا تزيد على (١٠,٠٠٠,٠٠٠) عشرة ملايين دينار كل مجاز بحمل سلاح ناري، قام بحمله أثناء اشتراكه في مظاهرات أو تجمعات، وتكون العقوبة السجن لمدة لا تزيد على (٧) سبع سنوات إذا كان حمل السلاح بدون إجازة.

المادة (١٦):

أولاً:

١- يعاقب بغرامة مقدارها (٣٠٠,٠٠٠) ثلاثمائة ألف دينار كل مجاز لم يقدم طلب تجديد إجازة حيازته أو حمله للسلاح خلال المدة الواردة في الفقرة (ثانياً) من المادة (٥) من هذا القانون دون عذر مشروع.

٢- إذا لم يقدم المجاز طلب تجديد إجازته بعد انتهاء المدة الواردة في الفقرة (ثانياً) من المادة (٥) من هذا القانون دون عذر مشروع، تسحب إجازته ولا تمنح له إجازة مرة أخرى.

ثانياً:

١- يعاقب بغرامة مقدارها (٧٥٠,٠٠٠) سبعمائة وخمسين ألف دينار إذا لم يقدم المجاز بإصلاح السلاح الناري طلب تجديد إجازته لسلطة الإصدار خلال المدة الواردة في الفقرة (ثانياً) من المادة (٥) من هذا القانون.

٢- في حالة عدم التقدم بطلب تجديد الإجازة إلى حين انتهاء مدة صلاحيتها يغلق المحل ويمنع من مزاولة العمل لمدة (٣) ثلاثة أشهر، وإذا استمر على مخالفته خلال تلك المدة يغلق المحل نهائياً وتعد الإجازة لاغية.

ثالثاً:

١- يعاقب بغرامة مقدارها (١,٠٠٠,٠٠٠) مليون دينار المجاز بفتح محل لبيع الأسلحة إذا لم يقدم طلب تجديد إجازته لسلطة الإصدار خلال المدة الواردة في الفقرة (ثانياً) من المادة (٥) من هذا القانون.

٢- في حالة عدم تقديم طلب تجديد الإجازة إلى حين انتهاء مدة صلاحيتها يغلق المحل ويمنع من مزاولة العمل مدة (٣) ثلاثة أشهر، وإذا استمر على مخالفته خلال تلك المدة يغلق المحل نهائياً وتعد الإجازة لاغية وتصادر الأسلحة الموجودة فيه المملوكة لصاحب الإجازة، أما الأسلحة العائدة للغير فيتم تسليمها إلى أصحابها إن كانت مجازة، وبخلاف ذلك، يتم بيعها بالمزايدة العلنية من قبل سلطة الإصدار.

المادة (١٧):

يعاقب بالحبس وبغرامة لا تقل عن (٢٥٠,٠٠٠) مائتين وخمسين ألف دينار ولا تزيد على (٥٠٠,٠٠٠) خمسمائة ألف دينار أو بإحدى هاتين العقوبتين كل من خالف أحكام هذا القانون عدا أحكام المواد (١٣) و(١٥) و(١٦) منه.

المادة (١٨):

أولاً: تنزع مقابل تعويض يحدده مجلس الوزراء جميع أنواع الأسلحة الحربية التي بحوزة الأشخاص والجهات خلال مدة (١) سنة واحدة من تأريخ نفاذ هذا القانون وتؤول ملكيتها إلى وزارة البيشمەرگە.

ثانياً: على المواطنين تسجيل الأسلحة المشمولة بأحكام هذا القانون لدى أقرب مركز شرطة أو الجهة المعينة لغرض تنفيذ أحكام هذا القانون.

ثالثاً: يصدر الوزير تعليمات نزع الأسلحة الحربية وتسجيل الأسلحة النارية خلال مدة (٣٠) ثلاثين يوماً من تأريخ نفاذ هذا القانون.

رابعاً: لسلطة الإصدار منح إجازة حيازة أو حمل الأسلحة المسجلة بموجب الفقرة (ثانياً) من هذه المادة عند توافر الشروط والضوابط الواردة في هذا القانون، وبخلافه يجوز لسلطة الإصدار بيع الأسلحة المسجلة التي لا تمنح بها إجازة لحساب أصحابها.

المادة (١٩):

يصدر الوزير التعليمات الخاصة بحيازة وحمل الأسلحة الجارحة والأسلحة الراضة، أو نقلها أو صنعها أو إصلاحها أو استيرادها أو المتاجرة بها.

المادة (٢٠):

أولاً: يكون تسجيل وحيازة السلاح الرمزي بترخيص من الوزير لمرة واحدة فقط.

ثانياً: تنظم إجراءات منح الترخيص بتعليمات يصدره الوزير.

ثالثاً: كل شخص مرخص بسلاح رمزي بموجب أحكام هذا القانون يقوم باستخدامه خلافاً لأغراض الواردة في هذا القانون، يفقد سلاحه صفته الرمزية.

المادة (٢١):

تقيد المبالغ المتحصلة من الرسوم والغرامات الواردة في هذا القانون إيراداً لخزينة الإقليم، على أن تخصص نسبة (٣٠%) ثلاثون من المائة منها للوزارة لغرض تطوير مؤسساتها.

المادة (٢٢):

يلغى قانون الأسلحة رقم (١٦) لسنة ١٩٩٣، وتبقى التعليمات الصادرة بموجبه نافذة بما لايتعارض وأحكام هذا القانون إلى حين صدور التعليمات التي تحل محلها أو تلغيها.

المادة (٢٣):

لا يعمل بنص أي قانون أو قرار يتعارض وأحكام هذا القانون.

المادة (٢٤):

على الجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة (٢٥):

ينفذ هذا القانون من تأريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

الأسباب الموجبة

نظراً لعدم ملائمة أحكام قانون الأسلحة رقم (١٦) لسنة ١٩٩٣ مع مستجدات المرحلة الراهنة، ولغرض إعادة تنظيم حيازة وحمل السلاح والعتاد وبيعه وإصلاحه في ظل التغييرات الحاصلة، شرع هذا القانون.

نيچيرڤان بارزاني
رئيس إقليم كوردستان

أربيل
٢٠٢٢/٤/١٧

جدول الرسوم

تستوفي الوزارة الرسوم المقررة في هذا القانون وفق الجدول الآتي:

١- (١٤٠,٠٠٠) مائة وأربعون ألف دينار، رسم إجازة حيازة أو حمل السلاح الناري وعتاده.

٢- (١٢٠,٠٠٠) مائة وعشرون ألف دينار، رسم تجديد إجازة حيازة أو حمل السلاح الناري وعتاده.

٣- (٢,٠٠٠,٠٠٠) مليونان دينار، رسم إجازة إصلاح الأسلحة النارية وتجديدها.

٤- (٦,٠٠٠,٠٠٠) ستة ملايين دينار، رسم إجازة فتح محل لبيع الأسلحة النارية وتجديدها.

٥- (٢٥,٠٠٠) خمسة وعشرون ألف دينار، ر سوم إدارية لأي طلب يقدم وفقاً لأحكام هذا القانون والتعليمات الصادرة بموجبه.

٦- (٥٠,٠٠٠) خمسون ألف دينار، رسم ترخيص السلاح الرمزي.